

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ АНАЛІТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ У ВИШІ

*Н.Ю. Єршова, д-р. екон. наук, професор
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Сучасна професійна освітня система України проходить етап модернізації: актуальними стають такі напрямки діяльності вишів, як інноваційна освіта, яка інтегрує найбільш сучасні та ефективні інформаційні технології з інтенсивною науково-дослідницькою діяльністю, міждисциплінарний підхід до навчання, багаторівнева підготовка фахівців. Шопенгауер А. писав: «...тільки за допомогою всебічного комбінування того, що знаєш, за допомогою порівняння між собою всіх істин і кожної окремо засвоюєш цілком власне знання і отримуєш його в усій його могутності» [1].

Впровадження моделі освіти, орієнтованої на результат, потребує використання інноваційних методів або технологій в навчанні. Такими методами є інтерактивні технології, технології проектного навчання, впровадження в освітній процес комп'ютерних технологій [2-4]. З метою виявлення думок щодо значущості інтерактивного навчання при викладанні аналітичних дисциплін нами проведено опитування студентів 3-4-їх курсів, спеціальності «Облік і оподаткування» в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут». При відповіді на ключові питання були відзначені наступні позиції. Більшість студентів відрізняють інтерактивні методи від традиційних форм навчання (понад 80% опитаних) і вказують на те, що такі методи навчання розвивають і мають пізнавальний ефект (понад 91 % опитаних). Студенти 4-го курсу вважають, що інтерактивні заняття підвищують якість занять (66 % опитаних), інтенсивність процесу навчання (62 % опитаних), збільшується можливість студентів працювати самостійно (53 % опитаних). Студенти 3-го курсу пов'язують інтерактивні заняття з можливістю проявити свої інтелектуальні якості, вміння (63%), з ростом пізнавальної активності (77 %), розвитком професійних компетенцій (14 %), загальнокультурних компетенцій (45 %). Студенти 4-го курсу більшою мірою пов'язували інтерактивні технології з розвитком професійних компетенцій (65 %), проявом власної індивідуальності (72 %). Дані показники мають значення у відборі відповідних форм і методів, умов організації інтерактивного навчання.

Викладання лекційних занять з аналітичних дисциплін у формі лекції-бесіди з елементами дискусії, мозковим штурмом, дозволяє залучити студентів до бесіди, колективного дослідження проблеми, обміну думками. Виявилась ефективність методу навчальної дискусії при вивченні складного і об'ємного матеріалу аналітичних дисциплін. А саме: «Економічний аналіз», «Аналіз господарської діяльності». При цьому доцільним виявився поділ груп на групи: (по 4 - 6 студентів) при розгляді та аналізі економічної ситуації. Перевагами методу навчальних дискусій виявилась не тільки закріплення матеріалу, але й

розвиток комунікативних здібностей, командного духу, творчої індивідуальності, аналітичного мислення студентів. Вважаємо необхідним акцентувати увагу на функції викладача в процесі проведення занять: це - фасилітація, метою якої є спрямування навчального процесу, допомога в прийнятті групового рішення, підвищення продуктивності діяльності кожного студента.

Інноваційні технології у викладанні аналітичних дисциплін при підготовці фахівців з обліку і оподаткування в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» спрямовані не тільки на засвоєння фундаментальних і прикладних знань, необхідних майбутнім фахівцям, але й розвиток професійно значущих якості особистості. Йдеться про використання інноваційних технологій дистанційного навчання. На сьогоднішній день, в дистанційній освіті використовується весь спектр сучасних ІТ-технологій: електронна пошта, тематичні списки, розсилки, електронні журнали, веб-конференції. В університеті для забезпечення дистанційних форм навчання при підготовці фахівців з обліку і оподаткування використовуються системи дистанційної освіти: Cisco WebEx, Moodle [5]. Ці системи корисні в організації навчання. А саме: супровід лекцій презентацією, відеороликами, інфографікою та інш., проведення практичних занять з досліджуваних дисциплін у вигляді вебінарів. Такий вид навчальних занять дозволяє, з одного боку, кожному учаснику в інтерактивній формі виконувати завдання по аналітичним дисциплінам, а з іншого - здійснювати викладачеві контроль за роботою студентів і оцінювати її. Крім того, за допомогою вебінарів вдається організувати спільну роботу студентів, віддалених просторово один від одного, над єдиним завданням. При проведенні дистанційного навчання застосовується рефлексія і саморефлексія, завдяки чому контролюється ступінь сприйняття матеріалу, коригується рівень складності по ходу лекції, розвиваються комунікативні якості і формуються загальні компетенції. За допомогою ІТ-технологій і засобів можливе застосування різних педагогічних форм діяльності таких, як гейміфіковані заняття, віртуальне відвідування недоступних об'єктів, віртуальні екскурсії, комп'ютерна листування студентів і інше. На практичних заняттях з використанням методу гейміфікації вирішуються ситуаційні завдання, виробничі ситуації, які виникають на підприємстві. Наприклад, в курсі дисципліни «Економічний аналіз» метод гейміфікації застосовується за темами: «Аналіз інвестиційної діяльності», «Прибуток і рентабельність - показники ефективності роботи підприємства» та ін. Застосування методу гейміфікації сприяє розвитку аналітичного мислення студентів. Результатом є не тільки знання, а й навички професійної діяльності. Використання Інтернет-технологій в якості технологічної основи дистанційного навчання пов'язане зі збільшеними можливостями технічних засобів зв'язку і поширенням комп'ютерної мережі Інтернет.

В цілому використання інноваційних технологій у викладанні аналітичних дисциплін при підготовці майбутніх фахівців з обліку і оподаткування – це програма, яка складається з цілого ряду взаємопов'язаних

компонентів: цілі, етапи, критерії, методи та засоби навчання. При цьому особлива роль відводиться контролюючим матеріалам (ситуаційні тести), що передбачає моніторинг результатів не тільки знаннєвого рівня, але й компетентнісного. Така програма, яка розробляється викладачем забезпечує формування навичок та вмінь, які будуть використовуватися студентами в подальшій професійній діяльності.

Використання методів і прийомів активного навчання у викладанні аналітичних дисциплін при підготовці фахівців з обліку і оподаткування пробуджує у студентів інтерес до самої навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяє створити атмосферу мотивованого, творчого навчання і одночасно вирішувати цілий комплекс навчальних, виховних, розвиваючих завдань. Ігрові методи і форми навчання є частиною контекстної технології та дозволяють інтегрувати в навчальний процес професійне і педагогічне навчання. Ділова гра дозволяє значно підвищити зацікавленість студентів, активізувати їх увагу, глибоко зрозуміти суть досліджуваних об'єктів і уявити себе в ролі викладача, який пояснює навчальний матеріал. Таким чином, використання інноваційних технологій у викладанні аналітичних дисциплін при підготовці майбутніх фахівців з обліку і оподаткування сприяє вирішенню протиріч між пасивно-споглядальною навчальною діяльністю і активно-перетворювальною користю останньої.

Література

1. Шопенгауэр А. «О самостоятельном мышлении». URL: <http://www.theosophy.ru/lib/schop-m.htm> (дата обращения 02.11.2016).
2. Єршова Н.Ю. Детермінанта професійної компетентності фахівця з управлінського обліку. «Економіка, фінанси, бухгалтерський облік: сучасний стан і перспективи розвитку». Зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 1 лютого 2017 р.) – Полтава: ЦФЕНД, 2017. С. 98- 100.
3. Vaskivska H. Didactic aspects of upper secondary and university education fundamentalization. Science and Education, 2017, Issue 5. P. 46–50.
4. Єршова Н.Ю. Професія бухгалтера в сучасних умовах. «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія». М-ли Міжнар. Наук.-практ. інтернет-конф., (м. Тернопіль, 27 грудня 2019 р.) – Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 274 с.
5. Alex Büchner. Moodle 3 Administration. Third Edition. Packt Publishing, 2016. P. 492.
6. Iershova N. Staffing strategic management accounting at the enterprise. «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я». Тези доп. XXVII міжн. наук.-практ. конф. MicroCAD-2019, 15-17 травня 2019 р.: у 4 ч. Ч. III. / за ред. проф. Сокола Є.І. – Харків: НТУ «ХПІ».